

НОВИ САД - 1872 - Рођена је српска сликарка Бета Вукановић, која је током 80 година насликала импозантан број уља, акварела, цртежа и као педагог утицала је на генерације српских сликара. На студијама сликарства у Минхену упознала је будућег супруга Ристу Вукановића, такође сликара. С њим 1898. долази у Београд којем је остала привржена до краја живота и с великом преданошћу је учествовала у уметничком животу Србије. Заслугом тог уметничког пара Београд је добио сликарску школу, која је прерасла у Уметничку школу. Један је од оснивача "Ладе" и "Цвијете Зузорић" - друштва српских уметника, сликара и вајара и зачетник за оно доба релативно смеле карикатуре. Испрва је сликала у маниру импресиониста, али се доцније приближила чвршћој реалистичкој форми.

Данас је уторак, 16. април, 107. дан 2024. године. До краја године има 259 дана.

1480 - Рођена је Лукреција Борџија, кћерка потоњег папе Александра VI. Оптуживана за крајњи неморал, у стварности је била жртва политичких игара оца. Отуда и три политичка брака, први пут с грофом од Пезара Ђованијем Сфорцом, други пут с Алфонсом Арагонском, којег је убио њен брат Чезаре, а трећи пут с грофом од Фераре Алфонсом I. На двору у Ферари окупљала је уметнике и научнике, укључујући Тицијана Вечелија, Лудовика Ариоста и Пјетра Бемба.

1797 - Рођен је француски државник и историчар Луј Адолф Тјер, оснивач и први председник Треће републике од 1871. до 1873. Као шеф версајске владе 1871. у крви је угушио Париску комуни. Дела: "Историја Француске револуције", "Историја конзулства и царства".

1820 - Рођен је аустријски композитор и диригент Франц фон Супе, аутор више популарних оперета. Дела: оперете "Лака коњица", "Бокачо", "Лепа Галатеја", "Фатиница".

1867 - Турци су предали кључеве Београда и других градова српском кнезу Михаилу Обреновићу, што је био завршни чин у дугом процесу политичког ослобађања тадашње Кнежевине Србије од турске власти. У присуству српских и турских изасланика прочитан је царски ферман на српском и турском језику, на бедем је подигнута српска застава и испалена салва из 21 топа, а последњи турски заповедник Риза паша предао је кључеве кнезу Михаилу, који је потом тријумфално ујахао у Калемегданску тврђаву. У току церемоније, капетан Светозар Гарашанин заменио је турске стражаре на тврђави српским војницима. Коначно формално међународно признање Србија је добила на Берлинском конгресу 1878.

1906 - У земљотресу у Сан Франциску погинуло је више од 1.000 људи, са земљом су савњене многе четврти града који је тада имао 400.000 становника, а око 200.000 људи остало је без дома.

1922 - Умро је српски писац и политичар Светомир Николајевић, професор Велике школе, члан Српске краљевске академије, председник владе Србије, министар унутрашњих дела и један од оснивача Радикалне странке. Студирао је историју на Великој школи у Београду и на више европских универзитета. Знатно је утицао на српску књижевност у другој половини 19. века. Више његових студија, критика, есеја, објављено је сабрано под насловом "Листићи из књижевности".

1927 - Рођен је Семјуел Хантингтон, амерички политиколог. Харвардски професор, постао је познат по теорији "Сукоба цивилизација" првобитно публикованој у познатом часопису "Форин аферс" (Фореигн афаирс) и доцније у истоименој књизи. Иако његова теорија није била ни нова ни оригинална, представљена је као право откриће у тадашњим околностима. У време председника Картера 1977/8. радио је као координатор планирања за Национални савет безбедности САД.

1936 - Умро је италијански композитор Оторино Респиги, ђак Николаја Римског-Корсакова, који је стварао дела раскошних оркестарских боја, углавном у импресионистичком маниру. Дела: "Грегоријански концерт" за виолину и оркестар, симфонијске поеме "Римске пиније", "Римске фонтане", "Римски празници", опере.

1942 - Амерички авиони су у Другом светском рату први пут бомбардовали Токио,

Јокохаму и Нагоју, што је имало велики психолошки ефекат на Јапанце, пошто је тамошња пропаганда тврдила да је небо над Јапаном "апсолутно безбедно".

1946 - Званично је распуштено Друштво народа, била је то претеча Уједињених нација, настала на сличним основама, али се није показала ефикасном.

1951 - У Паризу су Белгија, Западна Немачка, Италија, Луксембург, Француска и Холандија потписале уговор о оснивању Европске заједнице за угљаљ и челик, претходнице садашње Европске уније.

1954 - Гамал Абдел Насер, један од вођа удара којим је 1953. свргнут краљ Фарук I, постао је председник владе Египта.

1955 - Умро је Алберт Ајнштајн, најистакнутији теоретичар физике у 20. веку, творац теорије релативитета, добитник Нобелове награде за физику 1921. Студирао је математику и физику на Политехници у Цириху, где је добио швајцарско држављанство и оженио се српском математичарком Милевом Марић, чији допринос његовом делу није потпуно расветљен. Ванредни професор у Цириху је постао 1909. а 1914. директор Кајзер-Вилхелмовог института у Берлину и члан Пруске академије наука, па је поново примио немачко држављанство. Из Немачке је емигрирао у САД 1933. после доласка нациста на власт. Међу великим именима науке био је један од најупорнијих у осуди рата и нацизма. Објавио је 1905. специјалну, а 1916. општу теорију релативности. Објаснио је 1905. закон фотоелектричног ефекта помоћу квантне теорије. Развио је теорију физичког поља, тражећи везу међу гравитационим и електромагнетним пољима. Расправе о основаности теорије релативитета још нису закључене, али је несумњиво да је његов научни рад изменио представу о свету и васиони и поставио темељ нових наука. Дела: "Основи опште теорије релативности", "О специјалној и општој теорији релативности", "Значење релативности", "Теорија Браунових кретања", "Електродинамика тела у кретању", "Еволуција физике", "Моја слика света", "Идеје и мишљења".

1955 - У индонежанском граду Бандунг почела је афроазијска конференција 29 земаља, на којој су потврђени принципи деколонизације и стварања асоцијације земаља "трећег света" као алтернативе блоковима.

1976 - Око 40.000 израелских демонстраната умарширало је у окупирану Западну обалу, захтевајући да Израел припоји ту територију.

1980 - Јужна Родезија је под називом Зимбабве постала 50. независна земља Африке.

1982 - На двогодишњицу стицања независности Зимбабвеа, главни град Солзбери је преименован у Хараре.

1983 - У експлозији бомбе коју су исламски терористи активирали у амбасади САД у Бејруту, најмање 63 особе су погинуле.

1988 - Ратни бродови САД уништили су две иранске нафтне платформе на мору и напали две иранске фрегате, у знак одмазде за напад у којем су Иранци оштетили америчку фрегату.

1993 - Савет безбедности Уједињених нација усвојио је резолуцију 820 о чврстом стезању обруча економских санкција око СРЈ, уколико Срби у Босни до 26. априла не потпишу Венс-Оенов мировни план. Резолуција је изгласана на иницијативу Француске, Велике Британије и несврстаних земаља. У њој није било нових казних мера, али је до крајности поштрена примена свих до тада усвојених санкција, најтежих у историји УН: забрана сваке трговине и транзита робе, замрзавање свих финансијских фондова, пресецање речних и морских путева. Из мера блокаде изузете су само телекомуникације, пошта и правне трансакције.

1994 - Иностране хуманитарне организације су саопштиле да су етнички масакри припадника већинског племена Хуту и мањинских Тутсија, захватили целу територију Руанде.

1996 - Више од 100 либанских избеглица погинуло је кад је израелска артиљерија отворила ватру на базу мировних снага Уједињених нација где су потражили склониште.

1996 - Исламски терористи отворили су у Каиру ватру на туристички аутобус и убили 18 грчких туриста.

1999 - НАТО је други пут за три дана бомбардовао хемијску индустрију "Прва искра" у Баричу код Београда, из које је уклоњен део опасних хемикалија, али је остало доста флуороводоничне киселине, коју је веома тешко транспортовати, игноришући опасност изазивања еколошке катастрофе великих размера.

1999 - Министар иностраних послова Савезне Републике Југославије Живадин Јовановић потврдио је да је СРЈ прекинула дипломатске односе са Албанијом, објаснивши да је та одлука "формална" будући да две суседне земље већ дуже и немају никакве односе. Притом је оптужио Албанију да се са њене територије убацују терористичке групе и изводе напади на СРЈ (Србију).

2000 - Команду над снагама Кфора преузео је Еврокорпус - војна организација Белгије, Луксембурга, Немачке, Француске и Шпаније, а командант Кфора је, уместо немачког генерала Клауса Рајнхарта, постао шпански генерал Хуан Ортуњо, који је нагласио да су војне снаге на Косову и Метохији и даље под вођством НАТО.

2002 - Умро је норвешки истраживач и антрополог Тор Хејердал који је 1947. године за 101 дан препловио Тихи океан од Каљаоа у Перуу до Рарорије у Полинезији на дрвеном сплаву "Кон-Тики", изграђеном према нацртима из доба Инка. Тиме је доказао да су перуански Индијанци могли да населе острва у Полинезији. Књига о путовању дугом 8.000 километара преведена је на 67 језика. Успео је 1970. да преплови Атлантски океан између Марока и Барбадоса на сплаву од папируса, желећи да докаже да су древне медитеранске цивилизације биле у стању до допру до америчког континента.

2002 - Бивши краљ Мухамед Захир Шах вратио се у авганистанску престоницу Кабул после 29 година избеглиштва.

2004 - Нови шпански председник владе, социјалиста Хосе Луис Родригез Сапатеро издао је наређење о повлачењу око 1.400 шпанских војника из Ирака.

2007 - Најмање 32 радника су погинула у једној челичани на североистоку Кине, када је пукла велика посуда у којој се налазило 30 тона течног метала. Несрећа се догодила у граду Тиелингу у провинцији Лиаонинг.

2007 - У четири одвојена самоубилачка напада у Багдаду убијено је најмање 178 људи и близу 240 је рањено.

2011 - Преминуо је Ивица Видовић, један од најпознатијих глумаца бивше Југославије. Рођен у Београду маја 1939. на позоришној академији у Загребу дипломирао је 1963. Већи део радног века провео је у загребачком ХНК. Упамћен је по улогама у филмовима: "Прометеј с отока Вишевице", "У гори расте зелен бор", "Мало мисто", "Ритам злочина", "Избавитељ", "Човјек који је волио спроводе", "Како је почео рат на мом отоку", "Маршал", "Заседа", "Вело мисто", "Инспектор Винко".

2017 - Код манастира Света Катарина на Синају исламски екстремисти извршили су напад на египатске снаге безбедности, при чему је једна особа убијена а тешко повређене четири.

(Танјуг)